

Pestprotocol de Klaverwoid

1. Inleiding
2. Wat is een pestprotocol?
3. Wat is pesten?
4. Hoe herken je pestgedrag?
5. Het pestprotocol
6. Dossievorming en nazorg
7. Preventie
8. Evaluatie

Bijlage: registratieformulier

1. Inleiding

Elk kind dat naar school gaat, moet zich veilig voelen en met plezier naar school kunnen gaan. Dit bereiken we door ons goed te gedragen en verdraagzaam te zijn naar elkaar. Ieder kind heeft liefde en begrip nodig voor volledige en harmonische ontplooiing van zijn/ haar persoonlijkheid.

(Beginsel 6 van de universele verklaring van de rechten van het kind).

Dit is ook een voorwaarde om goed te kunnen leren.

Met dit protocol willen we pestgedrag vroegtijdig signaleren, terugdringen, maar vooral voorkomen. Door een goede terugkoppeling en samenwerking tussen ouders, leerkrachten en leerlingen.

2. Wat is een pestprotocol?

Een pestprotocol is een aantal afspraken over het tegengaan van pesten. Afspraken tussen de school, de kinderen en de ouders. De basis voor die afspraken zijn twee regels:

1. Wij pesten niet.
2. Wij accepteren niet dat er gepest wordt.
3. Er zijn duidelijke sancties afgesproken wanneer er sprake is van pesten.
4. Leerlingen en ouders zijn bekend met het pestprotocol en de sancties.

Bij pesten is iets anders aan de hand dan een enkel plagerijtje. Bij plagen is sprake van een incident(je), zijn er gelijke machtsverhoudingen, kan de geplaagde zich verdedigen en loopt geen blijvende psychische of fysieke schade op.

Elk kind wordt wel eens geplaagd, maar wie gepest wordt, is altijd het slachtoffer, altijd de verliezer. Wie gepest wordt, vindt altijd de anderen tegenover zich.

Pesten is een vorm van mishandeling!

3. Wat is pesten?

Een **definitie van pesten** luidt: het systematisch psychisch en/of fysiek mishandelen van één of meer personen, die niet in staat is of zijn zichzelf te verdedigen.

Om het begrip *pesten* verder te concretiseren, maken we een vergelijking met het begrip *plagen* (zie onderstaand schema).

Plagen	Pesten
Is onschuldig en gebeurt onbezonnen en spontaan. Gaat soms gepaard met humor.	Gebeurt berekenend (leerlingen weten vooraf goed, wie, hoe en wanneer ze gaan pesten). Ze willen bewust iemand kwetsen of kleineren.
Is van korte duur of gebeurt slechts tijdelijk.	Is duurzaam: het gebeurt herhaaldelijk, systematisch en langdurig (stopt niet vanzelf en na korte tijd).
Speelt zich af tussen "gelijken" ("twee honden vechten om hetzelfde been").	Ongelijke strijd. De onmachtgevoelens van de gepeste staan tegenover de machtsgevoelens van de pester.
Is meestal te verdragen of zelfs leuk, maar kan ook wel kwetsend of agressief zijn.	De pester heeft geen positieve bedoelingen en wil pijn doen, vernielen of kwetsen.
Meestal één tegen één.	Meestal een groep (pester en meelopers) tegenover één geïsoleerd slachtoffer.
Degenen die elkaar plagen, wisselen keer op keer.	Er bestaat een neiging tot een vaste structuur. De pesters zijn meestal dezelfde, net zoals de slachtoffers (mogelijk wisselend door omstandigheden).

Samenvattend kunnen we stellen dat plagen tamelijk onschuldig is, terwijl pesten schade berokkent. Na alle betrokken partijen gehoord te hebben, bepaalt de leerkracht of het gaat om plagen of pesten.

4.Hoe herken je pestgedrag?

Signalen die kunnen duiden op pesten:

Signalen van het slachtoffer:

- verandering in het gedrag: b.v. als een kind zich terugtrekt uit de groep of juist erg zijn best doet om er bij te horen of steeds contact zoekt met de leraar/ lerares of met kleine kinderen;
- doen alsof er niets aan de hand is;
- lichamelijke klachten: buikpijn, hoofdpijn, vermoeidheid, geprikkeld zijn;
- terugval m.b.t. leerprestaties, concentratieproblemen;
- achterdochtig worden, geïrriteerd reageren en/of agressief worden;
- nooit uitgenodigd worden op feestjes/partijtjes;
- bij buitenspel altijd alleen spelen;
- vaak bij de pleinwacht gaan staan;
- het kind geeft aan niet meer naar school te willen of zich ziek te voelen;
- niet naar buiten willen op school of thuis.

Signalen van de dader(s) in de groep:

- kliekvorming;
- klikken naar andere leraren/leraressen/kinderen;
- het slachtoffer krijgt vaak de schuld van iets, of alles wat het kind doet is stom (b.v. reacties via lichaamstaal);
- een spel is "toevallig" net begonnen als het slachtoffer er aan komt, terwijl een ander kind even later nog wel mag meedoen;
- roddelen in de groep over een bepaald kind;
- veel vooroordelen in de groep;
- een gesloten sfeer in de groep;
- pikorde;
- briefjes doorgeven;
- isoleren en negeren van een kind binnen de groep;
- buiten school opwachten, lichamelijk geweld gebruiken;
- bezittingen afpakken;
- schelden en/of schreeuwen;
- pesten via sms/e-mail/social media.

5.1 Het pestprotocol

1. Wij pesten niet.
2. Wij accepteren niet dat er gepest wordt.
3. Er zijn duidelijke sancties afgesproken wanneer er sprake is van pesten.
4. Leerlingen en ouders zijn bekend met het pestprotocol en de sancties.
(minimaal 1x per jaar wordt hiernaar verwezen in de nieuwsbrief)

5.2 Voorwaarden om bij stil te staan

- Pesten moet als probleem worden gezien door alle betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/ verzorgers (hierna genoemd: ouders).
- De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt waarna met hen regels worden vastgesteld.
- Als pesten optreedt moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.
- Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop op steekt, moet de school beschikken over een directe aanpak/stappenplan.
- Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en de directie adviseren.
- Op iedere school is een vertrouwenspersoon aangesteld.

5.3 Het stappenplan

In de meeste gevallen lost het probleem zich vanzelf op door de betrokken kinderen samen te laten bespreken wat er fout is gegaan en hoe ze het conflict anders hadden kunnen oplossen. Hierbij denken we aan kleine conflicten/meningsverschillen.

Als er sprake is van aanhoudend ongewenst gedrag b.v.:

- een opeenstapeling van incidenten waardoor er een onveilige situatie is ontstaan voor alle betrokkenen en/of het lesgeven bemoeilijkt wordt;
- hardnekkig aanhoudend storend gedrag;
- extreem agressief gedrag,

dan wordt de volgende procedure gevolgd:

Stap 1:

Als er sprake is van een escalatie tussen leerlingen, worden de kinderen gestimuleerd om onder begeleiding van een leerkracht samen tot een oplossing te komen.

De leerkracht komt tussen beide en bespreekt de situatie met de pester en de gepeste. De gemaakte afspraken die in het begin van het schooljaar zijn opgesteld met de groep zijn hierbij de leidraad (blok 1 Vreedzame School). De leerkracht laat de kinderen inzien wat ze anderen aandoen met hun gedrag.

In geval van pesten wordt:

- a) de pester onmiddellijk op zijn/haar gedrag aangesproken door de leerkracht en er wordt geprobeerd achter de oorzaak van zijn/haar gedrag te komen. Leerkracht gebruikt het pestprotocol bij dit gesprek.
- b) er volgen sancties voor de pester, opgelegd door de leerkracht.
- c) er wordt een dossier aangemaakt over het gedrag van de pestende leerling (zie bijlage).

Indien er sprake is van fysieke escalatie, worden de ouders/verzorgers op de hoogte gebracht van de ontstane situatie.

Stap 2:

Bij herhalend pestgedrag worden er gepaste maatregelen genomen. Deze kunnen zijn:

- een pauze binnen blijven met zinvol werk;
- bij aankomst op school meteen naar binnen;
- nablijven;
- bij pesten in de klas, de kinderen anders neerzetten;
- in een gesprek met leerlingen gedragsveranderingen afspreken met een tijd en controle traject.

De ouders/verzorgers worden op de hoogte gesteld van het pestgedrag van hun zoon/dochter. Het dossier over het gedrag van het pestende kind wordt aangevuld.

Stap 3:

Wanneer het pestgedrag ondanks bovenstaande maatregelen doorgaat, dan maakt de leerkracht met de pester en de ouders/verzorgers van de pester een afspraak voor een gesprek waarbij:

- de ouders geïnformeerd worden over de pesterijen en de genomen maatregelen;
- er wordt nadrukkelijk aan de ouders/verzorgers medewerking gevraagd in het oplossen van het probleem;
- met de leerling worden afspraken gemaakt voor de toekomst (dit wordt ook besproken met de gepeste leerling);
- dit alles wordt in het dossier vastgelegd.

Stap 4:

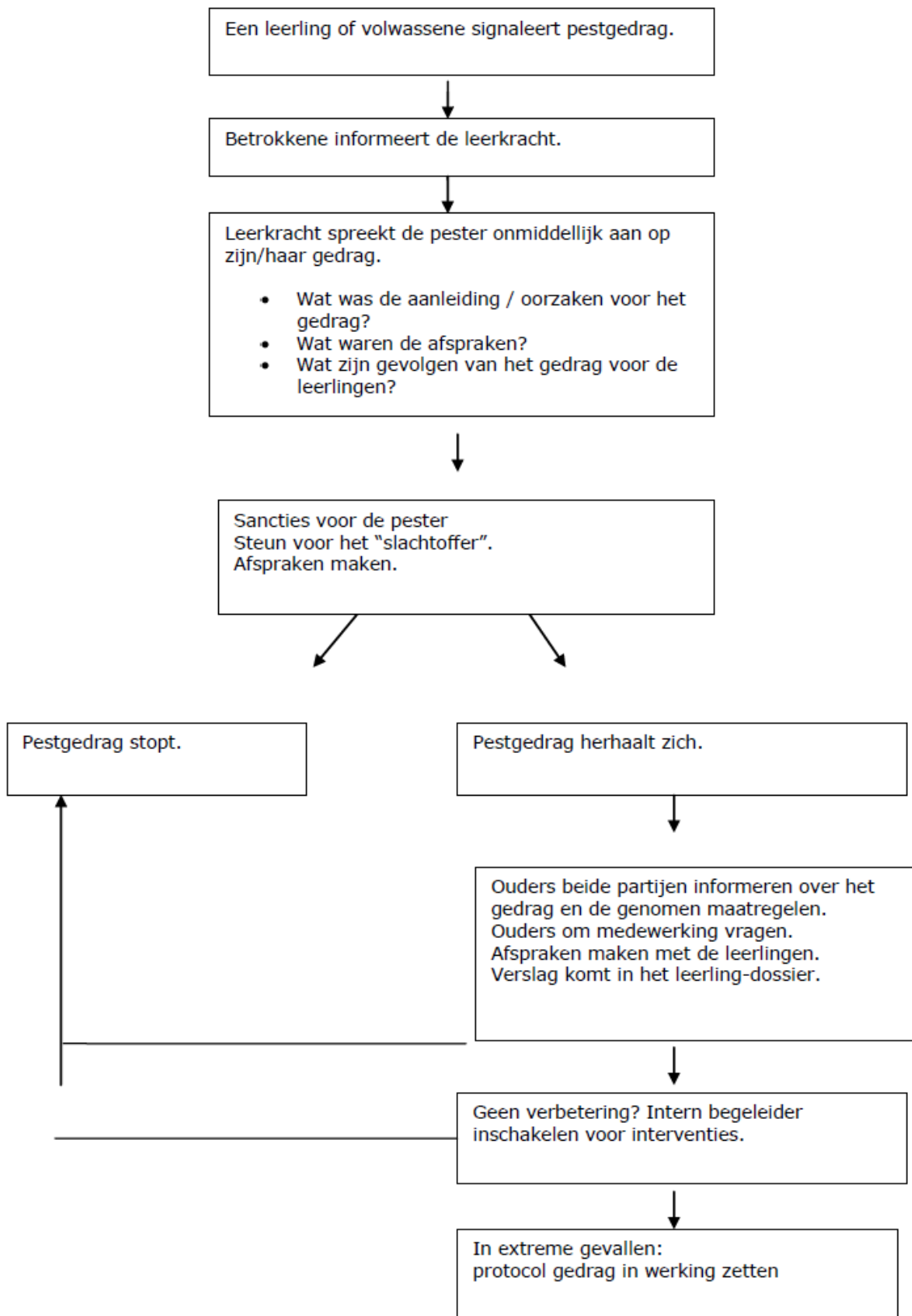
Bij een niet veranderende gedragshouding na stap 1 t/m 3, wordt er in samenspraak met de ouders/ verzorgers en de interne begeleider deskundige hulp gezocht eventueel buiten de school via stichting Allure, schoolbegeleidingsdienst of de GGD.

Stap 5:

Mocht dit niet tot het gewenste resultaat leiden dan wordt het protocol Toelating, schorsing en verwijdering in gang gezet.

Het protocol is een "levend" document. Dat wil zeggen dat het richting geeft, veranderd kan worden en niet pretendeert de oplossing te zijn voor alle problemen. Problemen voorkomen/oplossen in samenspraak met ouders/verzorgers blijft het doel.

Een pester heeft ook hulp nodig, het is belangrijk om na te gaan waarom een pester pest. Sommige kinderen worden zelf onderdrukt en reageren zich op een ander af. Vaak gebeurt het uit angst en/of onzekerheid. Het is van belang dat leerkrachten en ouders serieus om gaan met het feit dat een kind pest.

6 Dossiervorming en nazorg

Een adequate dossiervorming van het pestgedrag is van groot belang. Vanaf stap 1 moeten de incidenten uiterst zorgvuldig worden gedocumenteerd op een van te voren vastgesteld format (zie bijlage).

De incidenten zouden in de teambespreking besproken moeten worden zodat iedere leerkracht een oog in het zeil kan houden en steunend kan zijn naar de desbetreffende leerkracht.

Pesten is een moeilijk op te lossen probleem dat de hele school aangaat en niet één leerkracht. De directeur heeft hierin een motiverende en bespreekbaar makende rol.

De directeur zal op de hoogte moeten zijn van alle problemen op school en hierbij zijn leerkrachten en leerlingen moeten coachen en helpen.

Belangrijk is voor de ouders/verzorgers en het gepeste kind de nazorg, het op de hoogte gehouden worden van de vordering om het pestgedrag terug te dringen is zeer belangrijk.

7 Preventie

Het programma Vreedzame School legt de nadruk op de groep als geheel, is heel uitgebreid en loopt van groep 1 t/m 8. Het doel is dat de kinderen in de klas elkaar écht leren kennen. Het is zeker niet de bedoeling af en toe een lesje 'Vreedzaam' te doen. Het programma zet in op gedeelde verantwoordelijkheid in de groep. De kinderen regelen veel. Ze krijgen mee dat ze er als mens toe doen. Vreedzame School maakt gebruik van het gegeven dat sociale verhoudingen kunnen veranderen na een lange rust, zoals de zomervakantie. De leerkracht maakt in het begin van het schooljaar afspraken over omgangsvormen met elkaar, samen met de leerlingen. Deze afspraken worden in de eerste twee weken van het schooljaar met de groep besproken/ door de groep gemaakt en indien wenselijk later aangevuld. Deze afspraken (schoolregels) worden zichtbaar voor iedereen in het lokaal opgehangen. Er wordt wekelijks aandacht besteed aan de gemaakte afspraken. De Vreedzame School is duidelijk zichtbaar in de school. Het programma Vreedzame School vullen we eventueel aan met programma's als Rots en water of Meidenvenijn.

Voor álle leerlingen, leerkrachten en ouders gelden **basisafspraken** waar een ieder zich aan dient te houden:

- *Wij luisteren naar elkaar en laten elkaar uitpraten*
- *Wij houden rekening met elkaars gevoelens*
- *Ruzies/conflicten praten wij uit*
- *Wij begroeten elkaar en zeggen elkaar gedag*
- *We werken allemaal samen aan een fijne school*
- *Als iemand "Stop, houd op" zegt moet je stoppen*
- *We gebruiken allemaal alles wat we leren tijdens de lessen van de Vreedzame School*

Voor overige schoolregels verwijzen wij naar de schoolgids op de website www.klaverwoid.nl.

Bij het vermoeden van "onderhuids" pestgedrag worden alle leerkrachten gevraagd om de vermoedelijke pester in de gaten te houden.

Belangrijk is verder dat iedereen, die getuige is van pestgedrag, dit ook meldt.

8 Evaluatie

Eén keer per jaar wordt het pestprotocol geëvalueerd in het team.
De directie agendeert dit punt.

Bijlage: registratieformulier

REGISTRATIE PESTGEDRAG VAN LEERLINGEN

Naam leerling			
Geb. datum			
Groep			
Datum incident		Tijd	..uur

Het betreft pestgedrag tijdens:		Opmerking:	
☐ Lesuren			
☐ Vrije situatie			
☐ Plein			
☐ Elders nl:			

Het betreft pestgedrag ten opzichte van: (Naam)			Opmerking:
☐ Leerkracht			
☐ Medeleerling(en)			
☐ Anderen; nl:			

Korte omschrijving van het gesignaleerde pestgedrag:

Ouders op de hoogte gesteld:	Gesproken met:	
☐ Schriftelijk		
☐ Telefonisch		
☐ Mondeling op school		
☐ Huisbezoek		

Datum en tijd:

Maatregelen die zijn genomen:		
☐ Inzet IHP		
☐ Aanpassing omgeving		
☐ Anders nl:		
☐ CvB		

Datum evaluatie gesprek met ouders/verzorgers en school:(verslaglegging!)

Afspraken:

